

(Дневник, 11. 2. 2010)

Најуспешнији комесар за проширење у историји ЕУ Гинтер Ферхојген у свом опроштајном интервјуу после десет година проведених у Европској комисији, последњих пет као комесар за индустрију каже да Србија није у позицији Кипра већ Турске.

„Кипар је потпуно замрзнут конфликт и не може се поредити с балканским конфликтима. Турска неће моћи да уђе у ЕУ без признавања Кипра, а исти принцип ће више-мање важити и за Србију. Услови за чланство су врло јасни: не можеш да постанеш члан ЕУ ако имаш нерешене проблеме са својим суседима. То за балканске земље значи да конфликти морају да буду решени. Лично мислим да је јасна европска перспектива једини начин да се реше билатерални проблеми на Западном Балкану. Кипар је ушао у ЕУ јер је Грчка јасно ставила до знања да неће ратификовати приступни споразум ни с једном од других девет земаља ако у том пакету не буде Кипар. С друге стране, нисмо могли дозволити да Турска на било који начин може да утиче на то ко ће да буде примљен у ЕУ а ко не“, каже Ферхојген, који је успешно водио највеће проширење ЕУ у 2004. години, када је Кипар постао члан Уније.

Да ли то значи да ће Србији и јавно бити речено да ће признавање Косова бити услов ако жели да уђе у ЕУ?

– Толико смо далеко од почетка преговора са Србијом да нема смисла помињати услове и критеријуме. Једино што треба урадити сада са Србијом је јасно и гласно понављати да Србија има добру прилику да постане чланица ЕУ и да је ми желимо унутар Уније. Што јаснија и гласнија буде та порука, то ће и одговор Србије бити позитивнији.

Али зашто би за Србију био услов да призна Косово ако имамо државе ЕУ које не признају независност Приштине?

– То је врло добар аргумент и врло сам радознао да видим како ће, после ступања Лисабонског споразума на снагу, ЕУ успети да говори једним језиком о

спољнополитичким питањима, укључујући и Косово. Такође, мислим да нови комесар за проширење има намеру да игра активнију улогу. Да неће само седети на клупи и бележити шта други раде већ да види себе на возачкој позицији.

Да ли би Србија могла имати улогу локомотиве региона, као што је Пољска имала у процесу проширења, тзв. великог праска, који сте ви водили?

– За мене је тешко да то кажем. Пољска је била централна земља у прошлом проширењу и ја сам увек говорио да проширење нема смисла ако Пољска није укључена. Постојала је идеја проширења „великог праска“, односно примање великог броја држава одједном. У случају Западног Балкана нема такве стратегије и зато није могуће поредити Србију и Пољску. Ипак, желим да нагласим да је после Хрватске, Србија једина земља у региону с политичком тежином.

Шта мислите о грчкој иницијативи да све западнобалканске земље уђу у ЕУ 2014. године?

– Једноставно, то није могуће. Наравно, свако може имати политичку визију, али ова није реална. Није то први пут. И деведесетих година прошлог века имали смо слична обећања, попут оног које су дали немачки канцелар Хелмут Кол и француски председник Жак Ширак Пољској да ће ући у ЕУ 2000. године. То се, као што знамо, није догодило, а с великим напорима смо успели да то реализујемо у 2004. години.

Румуни и Бугари у Европској унији захваљујући Косову?

Бивши немачки комесар за проширење ЕУ Гинтер Ферхојген каже да су Румунија и Бугарска добиле попуст за улазак у Унију због своје улоге у конфликту око Косова у пролеће 1999. године.

– Неки људи сада причају да је отварање преговора и, касније, пријем Бугарске и Румуније у ЕУ био грешка, али они заборављају да смо имали јасан геополитички разлог за почетак преговора с те две земље: рат на Косову! Не смемо да заборавимо да је

стабилност у том делу Европе тада била брига број један у ЕУ. Румунија и Бугарска су у пролеће 1999. одиграле суштинску улогу за стабилност региона.

Нису допустили руским војним авионима да прелете њихов ваздушни простор и придруже се руским снагама које су биле на аеродрому Слатина у Приштини?

– Тачно. Они су тада стопроцентно одрадили свој део посла, све оно што смо ми очекивали. Зато се не усуђујем ни да помислим шта би се догодило на Западном Балкану да Румунија и Бугарска нису имале јасну перспективу чланства у Европској унији.